

Vikingetiden

Målgruppe: 5.-10. klasse, Ungdomsuddannelser, Voksenuddannelser

Vikingetiden

Beskrivelse

Dansk dokumentarserie i 10 afsnit. Lars Mikkelsen fortæller om én af de mest berygtede tider i dansk historie; Vikingetiden. En epoke så fascinerende og krigerisk, at den til evig tid har placeret vores land på verdenskortet. Det er historien om, hvordan danske bønder bliver nogle af verdenshistoriens værste sørøvere. I England følger Lars Mikkelsen de spor, som vikingerne efterlod. I Danmark går vi fra at dyrke de nordiske guder til, at Harald Blåtand får overbevist befolkningen om kristendommen, og så bliver landet for første gang samlet til en nation under én regent.

Pædagogisk note

Tv-serien "Historien om Danmark" (3) "Vikingetiden" giver eleven et levende og fagligt veldokumenteret indblik i vikingetidens problemstillinger fra årsager til opfattelsen af vikinger i dag. Den pædagogiske vejledning indeholder fem elevspørgsmål og lærersvar, der kan bruges som undervisningsopstart og/eller med kildekritisk sigte efter udsendelsen.

Se link nedenfor under "supplerende materialer".

Kapiteloversigt og kapitelindhold

Kapitelsæt: Historien om Danmark. Vikingetiden.

01:	Indledning	00:00:00
	I år 965 mødes munken og missionæren Poppo og Harald Blåtand. Det bliver et møde, der får betydning for både datiden og nutiden. Poppo beviser nemlig Guds kraft ved at holde et stykke glødende jern i sine bare hænder og får derved mulighed for at omvende Harald Blåtand og det danske folk til kristendommen. Vikingetiden er en periode, hvor bønder bliver søfarere og sørøvere, hvor vikingekonger erobrer land og nationen bliver samlet under én regent.	
02:	Slutningen af jernalderen	00:02:47
	For ca. 1300 år siden - ved slutningen af jernalderen og indgangen til vikingetiden - har landet ikke noget navn, skiftende småkonger hersker og almindelige mennesker lever som bønder, primært langs kysterne, hvor de også kan fiske og handle med andre. Samfundet er statusopdelt med lokale høvdinge, stormænd, bønder og trælle. Børnedødeligheden er høj og gennemsnitslevealderen ca. 35. Og så er der nogle, der begynder at sejle...	
03:	Sejllads	00:06:20
	Indtil ca. år 700 har man primært sejlet langs kysterne, men med sejlet får skibene fart og handelsmændene mulighed for at sejle over større afstande og over åbent hav. De kan møde købmænd fra andre lande, bl.a. Norge. Samtidig udvikles deres evne til navigation.	
04:	Angrebet på Lindisfarne	00:08:31
	I 793 finder det første vikingeangreb sted på en ø ud for Englands kyst, hvor klosteret Lindisfarne ligger, afsidesliggende og uden forsvar. Blandt indbyggerne i Irland, Skotland og England hersker der respekt om kirkerne og deres værdier, men hedningene udviser ingen respekt for de hellige områder og relikvier og plyndrer stedet for værdier.	
05:	Vikingerne bevæggrunde	00:10:13
	På denne tid går det godt i Danmark og vikingerne udlængsel og rejselyst skyldes ikke nød, men snarere nysgerrighed og grådighed. I løbet af de næste 300 år foretager vikingerne utallige plyndringstogter og kommer således rundt til lande også syd for os.	

-
- 06: Godfred 00:11:48**
I 804 optræder en af Danmarks småkonger, Godfred, i udenlandske kilder. Han hersker i grænseområdet i Sønderjylland og ligger i krig med den tyske kejser Karl den Store, som regerer over Frankerriket. Han har ambitioner om at skabe et europæisk, kristent stortrige og har vendt blikket mod nord. I 804 indgår Godfred en form for fredsaftale med Karl den Store, men udbygger og forstærker samtidig forsvarsværket Dannevirke. 4 år senere er der stadig uro og Godfred beslutter at udfordre den magtfulde nabo.
- 07: Handel i Hedeby 00:13:47**
Godfred erobrer i 808 den nordtyske, kristne by, Reric. Han udsletter byen og tvinger købmænd og håndværkere med til Hedeby, en handelsby i Danmark. Som noget nyt handles der nu med sølv og mønter der brydes efter vægt. Det betyder, at håndværkere nu kan specialisere sig og fremstille produkter med salg for øje.
- 08: Skibsbyggeri og togter 00:17:20**
Langskibene er klinkbyggede, udsmykkede og med flad køl. De kan rumme mange folk og tilbagelægge store strækninger og ofte lykkes det vikingerne at overraske deres modstandere, idet de ved at lægge masten ned, kan sejle ind på lavt vand i ubemærkethed. Vikingerne bliver efterhånden eminente søfolk, dygtige til navigation og hjembringer mange skatte. I løbet af 800-tallet drager flere og flere unge mænd ud og stormænd øjner muligheden for at erobre land og derved blive konge.
- 09: Trællene 00:20:43**
De danske krigere har taget hvad de ville i de landsbyer, de har plyndret, deriblandt trælle. Trællene har levet under usle vilkår, haft det hårdeste arbejde og været ufri på alle måder og så har de desuden været en attraktiv handelsvare.
- 10: Kvinderne 00:23:03**
Mændene rejste store dele af året og derfor lå ansvaret for familien derhjemme hos kvinderne. De var handlekraftige, havde høj status og opnåede en del rettigheder, bl.a. retten til skilsmisse og rådighed over egen arv og ejendom.
- 11: Tro 00:24:29**
Vikingerne har dyrket deres religion - troen på de nordiske guder - ved bl.a. at ofre til Odin og de andre guder forud for togter og afholde store fester til ære for guderne.
- 12: Andre ritualer 00:26:43**
Vikingerne har foruden deres tro på de nordiske guder dyrket andre ritualer. Blandt andet har de fileet mærker i tænderne, som et mærke, der viser, hvor man kommer fra.
- 13: Ny taktik 00:28:01**
Fra midten af 800-tallet hærger vikingerne i det meste af Europa, men særligt i England. England er opdelt i flere kongeriger, som ligger i interne stridigheder, hvilket gør landet sårbart. Og hvor vikingerne hidtil har plyndret landet for værdier, begynder de nu at overvintre og erobre land i stedet.
I 855 angriber en stor hær England, - en hær, der består af mange mindre skandinaviske flåder, der har slået sig sammen.
- 14: Danelagen 00:30:08**
I 879 er den danske tilstedeværelse så massiv i England, at den engelske kong Alfred indgår en fredsaftale med en dansk vikingekonge, "Danelagen", som betyder, at et område bliver dansk med danske love og får særlige vilkår for, hvordan de to folk kan handle med hinanden. Vikingernes indflydelse ses den dag i dag, bl.a. i sproget og i de engelske gener, for mange mænd slog sig ned i landet og blev bønder og købmænd.
-

-
- 15: Gorm den Gamle og Harald Blåtand 00:34:00**
I starten af 900-tallet er Danmark ikke samlet under én konge, men Gorms slægt har magten i området ved Jelling og han bliver den første i den kongeslægt, vi kender i dag. Han tror på de nordiske guder og er i karambolage med vore naboer, der er kristne. Da han dør i 858-859 overtager hans søn, Harald, hans rige.
- 16: Kristendommens indførelse 00:36:27**
Harald tror på de nordiske guder, men har også set, hvordan den kristne tro bringer magt og rigdom med sig. Han ønsker at videreføre sin fars dynasti og er presset af den tyske kejser Otto, der ønsker, at kristendommen skal have større beføjelser i Danmark. Harald opvejer situationen og finder, at Kristendommen ikke længere kan ignoreres. Han lader sig derfor døbe og fratager derved kejser Otto 1 en undskyldning for at invadere landet.
- 17: Jellingstenen 00:40:35**
Harald rejser stenen som mindesmærke over sin far og mor og som en markering af, at han er den første konge, der regerer over hele landet og som den konge, der indfører kristendommen i hele landet.
- 18: Ringborgene 00:43:17**
I Tyskland dør kejser Otto 1. og Otto 2. overtager sin fars militærstærke rige. Han markerer sin magt ved bl.a. at true omkringliggende lande, heriblandt Danmark og kong Harald. Harald opfører ringborge og andre forsvarsværker omkring i landet for at markere sin militære magt og sin kontrol over hele landet. Imponerende langhuse indgår i forsvarsværkerne, men allerede efter 10 år brændes anlæggene ned igen.
- 19: Svend Tveskæg 00:47:23**
Vikingetogterne fortsætter og koster flere tusinde mænd livet. Herhjemme prøver Svend Tveskæg at erobre magten fra sin far Harald og det lykkes, da en snigskytte skyder Harald ned. Svend bruger en stor del af sin tid på at lede hærtøge i England og i 990'erne ser man en flåde så stor som aldrig før. Ud over at plyndre inddrager Svend også danegæld af de engelske konger.
- 20: Kong Ethelred den Rådvilde 00:50:46**
D. 13. november 1002 udsteder den engelske konge et dekret om, at alle danskere i England skal halshugges som hævn for de mange angreb i landet og for den danegæld, der vedvarende ydmyger kong Ethelred. Resterne af en del af disse vikingeskelletter er bevaret og afslører bl.a. at det er unge mænd, og at de har været i kamp. Men massehenrettelserne afskrækkede ikke vikingerne...
- 21: Dansk konge i England 00:54:13**
Den danske konge Svend Tveskæg fortsætter sine togter til England og sin inddrivelse af danegæld. I 1013 vender han atter tilbage til England, denne gang for med sin søn Knud ved sin side og det lykkes ham at blive konge over England. Han dør dog året efter og den 18-årige Knud skal nu overtage efter sin far. Knud - senere Knud den Store - har succes og det lykkes ham at samle Danmark, Norge og England i ét rige.
- 22: Vikingetidens betydning 00:56:01**
I vikingetiden bliver nogle af grundstenene lagt til det samfund vi kender i dag. Kristendommens værdisæt præger fortsat vort samfund og tidens sejlads med handel og erobringer til følge, har dels bragt Danmark på verdenskortet som en aktør i international politik, dels været afsættet for at blive den søfartsnation, vi er op igennem tiden og frem til i dag.
- 23: Afslutning 00:57:50**
Et blik ind i den tidlige middelalder og næste afsnit i serien.
-

Links

Ideer til din undervisning
<https://cfu.kp.dk/fag/historie/>